

Antal Balázs: *Szilágyi István térképe* (esszé) **2.**

Karácsonyi Zsolt: *A mondat tekintetéről* **3.**

„Vonulnak, vonulunk, vonul a világ” –

Szilágyi István mesél **4.**

Egyed Emese: *Üzenet a csillagállásról* (esszé) **6.**

Márkus Béla: *Egy asztalnál*

Szilágyi Istvánnal (esszé) **7.**

Szilágyi István: *Kirándulás a szakadékhöz* **9.**

TARTALOM

Pavilon 420

Kollár Dávid: *Örök visszatérés, Ébredés, Tájkép, Oázis, Ujjgyakorlat* (versek) **13.**

Fall Dóra: *Pali, Huszonkettő* (prózák) **14.**

Alexandru Vakulovski: *a koszovói nők, két nő, Dimitrie, egy ingujj, rokonok, Prishtina has no river* (versek Lövetei László László fordításában) **15.**

Somogyi Tibor: *El se vettem feleségül* **17.**

Egyed Emese, László Noémi, Ozsváth Zsuzsa, Sánta Miriám: *Helyszíni limerickek* (versek) **18.**

Bánki Zsolt: *Joszi meghal* (regényrészlet) **20.**

Fischer Botond: *Charlie Parker eladja a saxofonját* (próza) **21.**

Kinematográf

Mărcuțiu-Rác Dóra: *Hollywoodi Holtodiglan* **22.**

Theátrum

Stan Lilla-Alíz: *Parancsolatok koncertje* **23.**

Kritika

Balázs Imre József: *Jégtáblák, kontinensek* (kritika) **24.**

Fülszöveg

Nyeste Emőke: *Gyermekeként az indiánok világában*

(Gál Andrea: *Farkasszem és Kistarisznya*) **26.**

Albert Boldizsár: *Rímbe ázó tollvonás* (Szántai János: *Tintapacák*) **26.**

Képregény

Csillag István – Vincze Ferencz: *Az indulás ideje* **26.**

Amplitúdó

Jakabffy Tamás: *Sosztakovics mágikus drezdai triduum* **27.**

Artefaktum

Nyeste Emőke: *Együttfejlődés, voilà, déjà vu* **28.**

ANTAL BALÁZS

1977, Ózd.
Nyíregyházán él.

Szilágyi István
térképeA „fiókból” előkerült munkák
kiadása közben

Bár nem ritka, hogy fiókból előkerült művek átrendezik némileg a felállást, a közelmúlt magyar irodalmából nem jut eszembe a Szilágyi Istvánén kívül más példa arra, hogy a „balkézről” való munkák nagyon sokat mozdítanak a képletben. Az MMA pár éve elindított életműsorozata éppen ezért rendkívül izgalmas, hiszen eddig csak egyetlen újrakiadás került sorra (bár igény van a folytatásra, hiszen az életmű korai darabjai beszerezhetetlenek), s az új regény és a korábban kötetben nem publikált prózák jelentik igazi szenzációját eddig. „Balkézről” vett munkákon természetesen az utóbbiakat értem, azokat is csak azért, mert sok éven át nem is akarta kötetben közreadni ezeket a szerző – a műgondot tekintve bizony mind teljes értékű Szilágyi-szövegek. Persze eleve speciális helyzet, hogy egy ennyire ritkán publikáló szerzőtől – aki 1975 után három regényt és egyetlen keskeny novellaválogatást bocsátott közre – „ennyi” írás kerüljön kiadásra közelesen egyszerre, melyeknek köszönhetően novellasköteteinek száma szinte megduplázódott (lehet, hogy meg is fog). A *Katlanváros* és *A hóhér könnyei* c. kötetekben olvasható hosszabb-rövidebb írások – regényközpontú szemléletünkben fakadóan is – természetesen nem tudják háttérbe szorítani a regényeket, de jelentősen kibővítik, világszerűvé mélyítik azok tematikai és poétikai tapasztalatait. Azt persze a Szilágyi-olvasók tudták, hogy Jajdon világa nem egyetlen regény helyszínét jelöli, hiszen a korai kötetekben olvashatók már Jajdon-prózák (például a *Jámbor vadakban* a *Jajdon gyermekei*) – de azt a mostanság egybegyűjtött írásközig már sokkal kevesebben tudhatták, hogy a világepítés nem fejeződött be, sőt! Ennek legerőteljesebb jelzését persze még a kiadatlan írással egy időben, a két kötet között megjelent, rendkívül hosszú munka után elkészült nagyregény, a *Messze túl a láthatáron* mutatta meg, de a kapcsolatot e mű és a korábbiak között már a novellák villantották fel.

A *Messze túl...* a szilágysági nyelv és a szilágysági folklór mélyéből merít – de akár a Szilágyságon túlra tekintve is beszélhetünk az Ecsedi-láp világának az egész Partiumot befolyásoló hatásáról –, s meg is nevezi ezt a világot: Tipród vármegye Ólmos nevű székvárosában játszódik a regény terjedelmesebb második egysége, s bár amúgy is csak finom játékot lehet itt látni, amely a név „eltolásával” lehetőséget teremt a valóságos történelem pici kimozdítására is (például így lehet a Vata-Wata-Watha tulajdonnevekből is Wajtha), de ez a névtolrás nagyjából csak az embereket és az emberlaktárségeket illeti, a Magura Magura marad, így minden azonosítható. S az azonosítás különben inkább célja is az elbeszélésnek. Ám ha mégis nehezebb lenne az olvasónak, akkor *A hóhér könnyei* segít neki, hiszen a nagyregény „elővázlatának” tekinthető kisregényben – mely önmagában egyértelműen remekmű – minden a „valóságos” néven szerepel: így az egykori Kraszna vármegye is, mely az 1876-os közigazgatási átszervezés során vált Szilágy vármegye részévé, székvárosával, Somlyóval együtt. Szilágyi világa persze élet-történetéből kifolyólag adott, nem pedig választott (noha az irodalmi mű esetében mégiscsak számolni kell a választással), mégis szinte „kapóra jön” az a sajátossága, hogy nyitott tér, abban az értelemben, hogy Erdély és Magyarország egyformán elérhető közelségben van, mind a két irányban természetes egyszerűséggel tájékozódnak az alakok – hiszen története során is hol a királysághoz, hol a fejedelemséghez tartozott e vidék. A történelmi lépték is olyan módon alakított, hogy a múltba helyezett eseménysor ezt a „kétfele nyitottságot” meg tudja mutatni – a Szilágyi-nagyregények java Trianon előtti történeteket mond el (az *Üllő, dobszó, harang* a második világháború, a „négy magyar év” alattit). A leginkább „kortársi” világot megmutató regény, az *Agancsbozót* tere viszont minden irányban zárt, mindenhonnan „kilóg” modellszerűségével – így míg az *Üllő, dobszó, harang* és a *Hollóidő*, melyek nem e tájba helyezettek elsősorban, nyelvi anyagukkal, világlátásukkal, mentalitásukkal